

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ELEANOR SHARPSTON
esitatud 8. mail 2014¹

Kohtuasi C-137/13

Herbaria Kräuterparadies GmbH
versus
Freistaat Bayern

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bayerisches Verwaltungsgericht München (Saksamaa))

Põllumajandus — Mahepõllumajanduslike toodete märgistus — Määrus (EÜ) nr 889/2008 — Artikli 27 lõike 1 punkt f — Toodete ja ainete kasutamine mahepõllumajandusliku märgistusega toiduainete töötlemisel — Keeld kasutada mineraalaineid ja vitamiine, mille kasutamist õigusaktid ei nõua — Raud(II)glükonaadi ja vitamiinide lisamine mahepõllumajanduslikult toodetud puuviljamahlasegule — Kogused, mis on vajalikud turustamiseks toidulisandina, toitumis- või tervisealase väitega või eritoiduna

1. Käesolevas asjas on eelotsusetaotluse esitanud Bayerisches Verwaltungsgericht München (Baieri halduskohus, München, Saksamaa; edaspidi „Verwaltungsgericht“).

2. Eelotsusetaotlus käsitleb toodet, mis sisaldab peamiselt mahepõllumajanduslikult toodetud koostisosi, kuid millesse on lisatud ka muu päritoluga mineraalaineid ja vitamiine. Kas seda võib märgistada ja turustada „mahepõllumajandusliku tootena”? Täpsemalt, kas sellised lisandid on „õigusaktides sätestatud”, kui toodet turustatakse toidulisandina ja/või tootena, millel on tervise või toitumise seisukohalt kasulikud omadused, mida nendeta ei saaks saavutada?

3. Euroopa Kohtu menetluses väidab toote (Euroopa) tootja, et võrreldavaid Ameerika Ühendriikidest (edaspidi „USA”) imporditud tooteid võib Euroopa Liidus (edaspidi „EL”) turustada „mahepõllumajandusliku” märgistusega, mis vastab EL-i õigusnormidega samaväärsetele, kuid mitte identsetele USA õigusnormidele.

Õiguslik raamistik

Toidulisandid ja toitained

4. Direktiivi 2002/46² põhjenduses 9 on märgitud: „Toidulisandites tuleks lubada ainult selliseid vitamiine ja mineraalaineid, mis tavaliselt esinevad toidus ja mida tarbitakse toidu osana, kuigi see ei tähenda, et nende esinemine toidulisandites on vajalik. [...]”

1 — Algkeel: inglise.

2 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/46/EÜ toidulisandeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 2002, L 183, lk 51; ELT eriväljaanne 13/29, lk 490), muudetud redaktsioonis.

5. Põhjenduses 15 on märgitud: „Tarbijad ostavad toidulisandeid täiendusena toidust saadavatele ainetele. Selle eesmärgi saavutamise tagamiseks peab vitamiine ja mineraalaineid, kui need on kantud toidulisandite märgistusele, esinema tootes olulises koguses.”

6. Direktiivi artikli 2 punkt a määratleb toidulisandid kui „toiduained, mille eesmärk on täiendada tavapärasest toitumist ning mis on toitainete või muude toidumolüüsi või füsioloogilise mõjuga ainete kontsentreeritud allikad ja mida turustatakse eraldi või kombineeritult annustena [...]” ja punkt b määratleb toidained kui vitamiinid ja mineraalained. Artikli 4 lõige 1 sätestab koostoimes I ja II lisaga ammendava loetelu vitamiinidest ja mineraalainetest, mida võib kasutada toidulisandite valmistamisel.

7. Artikli 5 lõige 3 sätestab: „Selle tagamiseks, et toidulisandid sisaldaksid vitamiinide ja mineraalainete olulisi koguseid, määratakse vajaduse korral kindlaks tootja soovitud päevase tarbimise miinimumkogus.” Artikli 5 lõike 4 kohaselt võtab lõikes 3 osutatud vitamiinide ja mineraalainete miinimumkogused vastu komisjon. Need kogused on aga tegelikult seni vastu võtmata.

8. Artikli 6 lõike 3 punkti a kohaselt peavad märgistusel olema toodet iseloomustavate toitainete või ainete kategooriate nimetused või viide nende toitainete või ainete laadile.

Toitumis- ja tervisealased väited

9. Määruse nr 1924/2006³ artikli 2 lõike 2 punktis 1 on „väide” määratletud kui „sõnum või esitus, mis ei ole ühenduse või liikmesriigi õigusaktide alusel kohustuslik [...], mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad omadused”.

10. Artikkel 3 sätestab:

„Toitumis- ja tervisealaseid väiteid tohib ühenduses turule viidava toidu märgistusel, esitlemisel ja reklaamis kasutada üksnes siis, kui need vastavad käesoleva määruse sätetele.

[...] toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine [ei tohi]:

a) olla vale, mitmeti mõistetav või eksitav;

[...]”.

11. Artikli 5 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud:

„Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või selle puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike tõendite põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju;

b) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse:

i) sisaldub lõpptootes ühenduse õigusaktides määratletud olulises koguses või kui sellised eeskirjad puuduvad, siis koguses, millega kaasneb väidetav toitumisalane või füsioloogiline mõju, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud tõendid;

3 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT 2006, L 404, lk 9).

[...].

12. Artikli 8 lõige 1 sätestab: „Toitumisalaste väidete esitamine on lubatud üksnes siis, kui need on loetletud lisas ja on vastavuses käesolevas määruses sätestatud tingimustega.” Artikli 13 lõige 1 lubab ka kasutada eelkõige tervisealaseid väiteid, mis kirjeldavad toitaine või muu aine tähtsust kasvamisele, arengule ja organismi funktsioonidele või viitavad eeltoodule ning mis põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel, on keskmisele tarbijale hästi mõistetavad ja on loetletud nimekirjas, mille vastavalt artikli 13 lõikele 3 peab koostama komisjon.

13. Määruse nr 1924/2006 lisa sätestab osas pealkirjaga „[VITAMIINI NIMI/VITAMIINIDE NIMED] JA/VÕI [MINERAALTOITAININE NIMI/MINERAALTOITAINETE NIMED] ALLIKAS” järgmist: „Väite, et toit on vitamiinide ja/või mineraaltoitainete allikas, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode sisaldab neid vähemalt direktiivi 90/496/EMÜ lisas määratletud märkimisväärses koguses [...]”⁴.

14. Määruse nr 432/2012⁵ lisa sisaldab toidu kohta esitada lubatud tervisealaste väidete nimekirja, millele on viidatud määruse (EÜ) nr 1924/2006 artikli 13 lõikes 3. Raua kohta võib kasutada väidet „Raud aitab kaasa vere punaliblede ja hemoglobiini normaalsele moodustumisele”, kuid üksnes toidu kohta, mis on vastavalt väitele vähemalt raua allikas.

Eritoiduks ettenähtud toiduained

15. Direktiivi 2009/39⁶ artikli 1 lõige 2 määratleb eritoiduks ettenähtud toiduained kui „toiduained, mis oma erilise koostise või valmistusviisi tõttu on selgesti eristatavad tavatoidust, on sobilikud kasutamiseks väidetaval toitumisalasel eesmärgil ja mida turustatakse nii, et sellisele sobivusele on viidatud”.

16. Artikli 1 lõige 3 sätestab:

„Eritoit vastab eritoitumisvajadustele, mis on:

- a) teatavatel isikute kategooriatel, kelle seedeptsess või ainevahetus on häiritud, või
- b) teatavatel isikute kategooriatel, kes erilise füsioloogilise seisundi tõttu võivad saada teatavat kasu teatavate toiduainetes sisalduvate ainete kontrollitud tarbimisest, või
- c) tervetel imikutel või väikelastel.”

17. Artikli 3 lõike 1 kohaselt peavad eritoiduks ettenähtud toiduainete omadused või koostis olema sellised, et kõnealused tooted sobiks kasutamiseks eritoiduna, milleks need on ette nähtud.

18. Artikli 4 lõige 3 annab komisjonile ülesande võtta vastu eritoiduks ettenähtud toiduainetele lisatavate toitumisalase eriotstarbega ainete, nagu vitamiinide ja mineraaloolade loetelu.

4 — Nõukogu 24. septembri 1990. aasta direktiiv 90/496/EMÜ toidu toitumisalase teabega märgistuse kohta (EÜT 1990, L 276, lk 40; ELT eriväljaanne 13/10, lk 191). I lisa sätestab: „Üldiselt tuleks märkimisväärses koguses määramisel arvesse võtta 15% käesolevas lisas kindlaksmääratud soovituslikust päevasest kogusest 100 g või 100 ml kohta või pakendi kohta, kui pakend sisaldab ainult ühe portsjoni.” Esitatud on soovituslikud päevased kogused (RDA) paljude ainete, sh raua ja mitmesuguste vitamiinide kohta, mida väidetavalt sisaldab põhikohtuasjas käsitletav toode.

5 — Komisjoni 16. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 432/2012, millega kehtestatakse nimekiri tervisealastest väidetest, mida on lubatud esitada toidu kohta, välja arvatud haigestumise riski vähendamisele ning laste arengule ja tervisele viitavad väited (ELT 2012, L 136, lk 1).

6 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/39/EÜ eritoiduks ettenähtud toiduainete kohta (uuesti sõnastatud versioon) (ELT 2009, L 124, lk 21).

19. See loetelu võeti vastu määruse nr 953/2009⁷ lisas ja määruse põhjenduses 5 on märgitud: „Kui toitaine lisamist peetakse vajalikuks, on see ette nähtud asjaomaste eridirektiivide erieeskirjadega ning vajaduse korral asjakohaste koguseliste piirangutega”.

EL-is mahepõllumajanduslikult toodetud toiduainete märgistamine

20. Määruse nr 834/2007⁸ preambul sisaldab muu hulgas järgmisi põhjendusi:

„(20) Töödeldud toit tuleks märgistada mahepõllumajanduslikuna vaid juhul, kui kõik või peaaegu kõik selle põllumajanduslikku päritolu koostisosad on mahepõllumajanduslikud. Tuleks siiski kehtestada märgistamise erinõuded töödeldud toidu suhtes, mis sisaldab põllumajanduslikke koostisosi, mis ei ole mahepõllumajanduslikul kujul kättesaadavad [...].

[...]

(22) On oluline säilitada tarbija usaldus mahepõllumajanduslike toodete vastu. Seepärast peaksid erandid mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavatest nõuetest rangelt piirduma vaid juhtudega, mil erandlike eeskirjade kohaldamist peetakse õigustatuks.

[...]”.

21. Kõnealuse määruse artikkel 3 sätestab mahepõllumajandusliku tootmise üldised eesmärgid, sh punktis c „laia valiku erinevate toiduainete ja muude põllumajandustoodete tootmine, mis vastab tarbija nõudlusele kaupade järele, mis on valmistatud selliseid protsesse kasutades, mis ei kahjusta keskkonda ega inimeste, taimede ning loomade tervist ja heaolu”.

22. Artikkel 6 sätestab:

„[...] töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmisel [lähtutakse] järgmistest konkreetsetest põhimõtetest:

- a) mahepõllumajandusliku toidu tootmine mahepõllumajanduslikest koostisosadest, välja arvatud juhul, kui koostisosad ei ole mahepõllumajanduslikul kujul turul saadaval;
- b) toidus kasutatavate lisaainete ning peamiselt tehnoloogilisi ja aistingulisi ülesandeid täitvate mittemahepõllumajanduslike koostisosade, samuti mikroelementide ja abiainete kasutamise piiramine selliselt, et neid kasutataks minimaalsel määral ning ainult vältimatu ja tehnoloogiaga seotud vajaduse korral või teatavatel toitumisalastel eesmärkidel;
- c) selliste ainete ja töötlemismeetodite välistamine, mis võiksid olla eksitavad toote tegeliku laadi osas;

[...]”.

7 — Komisjoni 13. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 953/2009 eriotstarbeliste toitude kohta, mida võib lisada eritoidule (ELT 2009, L 269, lk 9).

8 — Nõukogu 28. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2007, L 189, lk 1).

23. Artikli 19 pealkiri on „Töödeldud toidu tootmise üldeeskirjad”. Artikli 19 lõige 2 sätestab eelkõige järgmist:

„Mahepõllumajandusliku töödeldud toidu koostise suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- a) toote valmistamiseks kasutatakse peamiselt põllumajanduslikku päritolu koostisosi; [...]
- b) lisandeid, abiaineid, lõhna- ja maitseaineid, mikroorganisme ja ensüüme sisaldavaid valmistisi, mineraale, mikroelemente, vitamiine ning aminohappeid ja teisi mikrotoitaineid kasutatakse toiduainetes konkreetsel toitumisasasel eesmärgil ainult juhul, kui nende kasutamine mahepõllumajanduslikus tootmises on artikli 21 kohaselt lubatud;

[...]”.

24. Artikkel 21 sätestab eelkõige järgmist:

„1. Artikli 19 lõike 2 punktides b ja c osutatud toodete ja ainete mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamise loa andmisel ja nende lisamisel toodete ja ainete piiratud loetelusse lähtutakse [...] järgmistest kriteeriumidest, mida hinnatakse tervikuna:

- i) käesoleva peatüki kohaselt kasutada lubatud alternatiivid puuduvad;
- ii) nimetatud toodete kasutamiset ei oleks võimalik toitu toota või säilitada või täita ühenduse õigusaktide alusel kehtestatud toitumisnõudeid.

Lisaks esinevad artikli 19 lõike 2 punktis b osutatud tooted ja ained looduslikult ning neid võib ainult mehhaaniliselt, füüsiliselt, bioloogiliselt, ensümaatilist või mikrobioloogiliselt töödelda, kui kõnealused tooted ja ained ei ole looduslikul kujul turul kättesaadavad piisavas koguses või piisava kvaliteediga.

2. Komisjon otsustab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud toodete ja ainete kasutamise lubamise ning nende lisamise piiratud loetelusse [...] ning kehtestab nende konkreetsed kasutustingimused ja -piirangud ning vajaduse korral kasutusest kõrvaldamise.

[...]”.

25. Artikkel 23 („Mahepõllumajandusliku tootmisega seotud mõistete kasutamine”) sätestab muu hulgas järgmist:

„1. Käesolevas määruses peetakse toodet mahepõllumajanduslikule tootmismeetodile viitava märgistusega tooteks juhul, kui märgistamisel, reklaamimisel või äridokumentides kasutatakse kõnealuse toote, selle koostisosade või söödamerjalide kirjeldamiseks mõisteid, millega antakse ostjale teada, et kõnealune toode, selle koostisosad või söödamerjal on valmistatud vastavalt käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele. Kogu ühenduses ja igas ühenduse keeles võib käesolevas määruses sätestatud või määrusest tulenevatele nõuetele vastava toote märgistamisel ning reklaamimisel kasutada eelkõige lisas⁹ loetletud mõisteid ning nende tuletisi või deminutiive nagu „mahe-” ja „öko-” kas eraldi või kombineerituna.

9 — Lisas on esitatud iga EL-is (praegu) kasutatava 25 keele kohta (24 ametlikku keelt ja letseburgi keel) üks või kaks terminit, mille vasted on enamasti „bioloogiline”, „ökoloogiline” või „orgaaniline” (erandiks on eesti keel, milles kasutatakse sõna „mahe”, ja soome keel, milles kasutatava sõna „luonnonmukainen” vaste on pigem „looduslähedane”).

[...]2. Lõikes 1 osutatud mõisteid ei kasutata kusagil ühenduses ega üheski ühenduse keeles selliste toodete märgistamiseks, reklaamimiseks ja neid puudutavates äridokumentides, mis ei vasta käesoleva määruse nõuetele, välja arvatud juhul, kui neid ei kasutata toidus või söödas sisalduvate põllumajandustoodete kohta või kui neil puudub ilmne seos mahepõllumajandusliku tootmisega.[...]

4. Töödeldud toiduainete puhul võib lõikes 1 nimetatud mõisteid kasutada:

- a) müüginimetuses, kui:
 - i) töödeldud toiduaine vastab artikli 19 nõuetele;
 - ii) mahepõllumajanduslikud koostisosad moodustavad vähemalt 95% selle põllumajanduslikku päritolu koostisosade kaalust;

[...]”.

26. Määruse nr 889/2008¹⁰ artikli 27 pealkiri on „Teatavate toodete ja ainete kasutamine toidu töötlemisel”. Artikli 27 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud:

„Määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 19 lõike 2 punkti b kohaldamisel võib mahepõllumajandusliku toidu [...] töötlemiseks kasutada ainult järgmisi aineid:

[...]

- f) mineraale (sh mikroelemente), vitamiine, aminohappeid ja muid mikrotoitaineid ainult ulatuses, mis vastab nende ainete õigusaktides sätestatud kasutusele toiduainetes.”

USA-st imporditud mahepõllumajanduslike toodete märgistus

27. Määruse nr 834/2007 põhjendus 33 on sõnastatud järgmiselt:

„Euroopa Ühendusse imporditud mahepõllumajanduslikke tooteid tuleks lubada viia ühenduse turule mahepõllumajanduslikena, kui need on toodetud vastavalt ühenduse õigusaktides ettenähtud tootmiseeskirjadega samaväärsetele või ühilduvatele eeskirjadele ning kui nende kontrollimise kord on samuti samaväärne. Lisaks peaksid samaväärse süsteemi kohaselt imporditud tooted olema hõlmatud asjaomase kolmanda riigi pädeva asutuse või tunnustatud kontrolliasutuse või kontrollorgani väljastatud sertifikaadiga.”

28. Nimetatud eesmärgid jõustab nõuetele vastavate toodete suhtes kõnealuse määruse artikkel 32 ja samaväärsete tagatistega toodete suhtes määruse artikkel 33. Artikli 33 lõige 1 lubab viimaseid EL-i turule viia tingimusel, et a) toode on toodetud vastavalt samaväärsetele tootmiseeskirjadele; b) ettevõtjate suhtes on kohaldatud sama tõhusaid kontrollimeetmeid; c) ettevõtjad on esitanud andmed oma tegevuse kohta tunnustatud kontrollsüsteemile ning d) tootega on kaasas pädeva asutuse väljastatud kontrollsertifikaat. Artikli 33 lõige 2 lubab komisjonil koostada loetelu kolmandate riikide kohta, kes on kehtestanud samaväärsed tootmiseeskirjad ja sama tõhusad kontrollimeetmed.

10 — Komisjoni 5. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT 2008, L 250, lk 1).

29. Määruse nr 1235/2008¹¹ III jaotise pealkiri on „Samaväärsete tagatistega toodete import”. Jaotisse kuuluv artikkel 7 käsitleb määruse III lisas esitatud tunnustatud kolmandate riikide loetelu koostamist ja sisu ning artikkel 10 määruse IV lisas esitatud samaväärsuse kontrollijatena tunnustatud kontrollorganite ja kontrolliasutuste loetelu koostamist ja sisu.

30. Nimetatud lisasid on muudetud eelkõige määrusega nr 126/2012¹², mis tähtajaga 1. juunist 2012 kuni 30. juunini 2015 lisas USA tunnustatud kolmandate riikide loetellu muu hulgas seoses töödeldud põllumajandustoodetega, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks, ning loetles kõnealuse riigi tunnustatud kontrollorganid.

31. Määruse nr 126/2012 põhjendus 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Teatavaid [USA-st] imporditud põllumajandustooteid turustatakse praegu [EL-is] vastavalt üleminekueskirjadele, mis on sätestatud [määruse nr 1235/2008] artiklis 19. [USA] on esitanud komisjonile taotluse, et [USA] kantaks määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikliga 7 ette nähtud nimekirja. [USA] on esitanud kõnealuse määruse artiklites 7 ja 8 nõutava teabe. Kõnealuse teabe läbivaatamise ja sellele järgnenud arutelu põhjal [USA] ametiasutustega on jõutud järeldusele, et [USA] mahepõllumajanduslike toodete tootmist ja kontrollimist reguleerivad eeskirjad on samaväärsed määruses (EÜ) nr 834/2007 sätestatud eeskirjadega. Komisjon on [USA-s] koha peal küllaldaselt kontrollinud selliste tootmiseeskirjade ja kontrollimeetmete tegelikku rakendamist, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikega 2. Seega peaks komisjon lisama [USA] määruse (EÜ) nr 1235/2008 III lisas sätestatud loetellu.”

Asjaolud, põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

32. Herbaria Kräuterparadies GmbH (edaspidi „Herbaria”) toodab taimeekstrakte sisaldavat puuviljamahlasegu „Herbaria Blutquick – Eisen + Vitamine” (Herbaria Blutquick – raud + vitamiinid, edaspidi „Blutquick”). Kuigi Blutquick sisaldab peamiselt mahepõllumajanduslikku päritolu koostisosi määruse nr 834/2007 artikli 19 lõike 2 punkti a tähenduses, on selle koostises veel muul kui mahemeetodil toodetud vitamiinid ja raud(II)glükonaat. Seda reklaamitakse ja turustatakse rauda ja vitamiine sisaldava toidulisandina ning selle etiketil on määruse nr 834/2007 artikli 23 kohane viide mahepõllumajanduslikule tootmisele koos järgmise väitega: „Raud aitab kaasa vere punaliblede ja hemoglobiini normaalsele moodustumisele”. Soovituslik päevane kogus katab raua päevasest vajadusest 20%. Toodet soovitatakse kasutada ka raseduse ja rinnaga toitmise ajal laste loomuliku vaimse arengu soodustamiseks, kurnatuse vastu ja üldise enesetunde parandamiseks.

33. 2011. aasta detsembris tegid pädevad Baieri ametiasutused Herbariale ettekirjutuse eemaldada Blutquicki etiketidelt, reklaamist ja selle turustamisel viide mahepõllumajanduslikule tootmisele, kuna toode ei vasta määruse nr 834/2007 artikli 23 lõike 4 punkti a alapunktile i koostoimes sama määruse artikli 19 lõike 2 punktiga b ja määruse 889/2008 artikli 27 lõike 1 punktiga f. Nende põhjendused on järgmised. Mineraalaineid ja vitamiine võib lisada üksnes ulatuses, mis vastab nende ainete õigusaktides sätestatud kasutusele asjakohastes toiduainetes. Blutquicki puhul selline õigusaktides sätestatud nõue puudus. Eelkõige ei ole tegemist tootega, mida käsitleb Diätverordnung (siseriiklik dieettoite reguleeriv määrus). Asjaolu, et määruse nr 1924/2006 kohaselt peavad „toitumis- ja tervisealased väited” vastama täpsetele nõuetele, ei tähenda, et vitamiinide ja mineraalainete kasutamine oleks Diätverordnungis nimetatata toiduainete tootmise puhul õigusaktides sätestatud. Ka juhul, kui Blutquicki turuleviimine

11 — Komisjoni 8. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1235/2008, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad mahepõllumajanduslike toodete kolmandatest riikidest importimise korra kohta (ELT 2008, L 334, lk 25).

12 — Komisjoni 14. veebruari 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 126/2012, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 889/2008 seoses tõendavate dokumentidega ning määrust (EÜ) nr 1235/2008 seoses mahepõllumajanduslike toodete Ameerika Ühendriikidest importimise korraga (ELT 2012, L 41, lk 5).

oleks määruse nr 1924/2006 alusel lubatav, ei tohiks asjaomast toodet märgistada, reklaamida ja turustada määruse nr 834/2007 artikli 23 kohase viitega mahepõllumajanduslikule tootmisele, sest määrus nr 1924/2006 ei nõua toiduainetele ja toidulisanditele vitamiinide ega raud(II)glükonaadi lisamist.

34. Herbaria vaidlustas kõnealuse otsuse, väites eelkõige, et määruse nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f eesmärk on lubada mineraalainete ja vitamiinide lisamist tootele juhul, kui muud ühenduse või riigi õigusnormid näevad ette teatava vitamiini- ja mineraalainesisalduse, milleta toiduaine ei täida oma eesmärki. Oluline on konkreetne toiduaine ja selle konkreetne kasutusotstarve. Toidulisandeid või tervise- ja toitumisalaseid väiteid käsitlevad õigusaktid – eelkõige määrus nr 1924/2006 – nõuavad mineraalainete ja vitamiinide lisamist toiduainetele, mis on märgistuse kohaselt toitumisalase eriotstarbega. Eksitavate väidete keelust tuleneb nõue, et tootja soovitatud päevase tarbimise kogus peab moodustama 15% ametlikult soovitatavast toimet garanteerivast maksimaalsest kogusest.¹³ Toidulisandiga taotletav eesmärk on aluseks seadusjärgsele kohustusele saavutada vastavad minimaalsed väärtused. Kui nimetatud väärtused on võimalik saavutada üksnes ainete lisamise teel, on lisamine õigusaktides sätestatud. Lisaks näeb määrus nr 432/2012 ette päevase tarbimise kogused, nõudes sel viisil mahetoiduainetele teatavate ainete lisamist. Raud(II)glükonaadi ja vitamiinide lisamine Blutquickile on vajalik, et saavutada taotletavale toitumiseesmärgile vastav toiteväärtus. Seda ei saa teha mahepõllumajanduslikest toodetest saadud koostisaineid kasutades. Lisaaineid kasutatakse üksnes vajalikus koguses.

35. Ametiasutused vastasid, et vitamiinide ja raud(II)glükonaadi lisamise nõuet ei ole üheski õigusaktis sätestatud. Määrus nr 1924/2006 lubab neid aineid lisada, kuid ei nõua seda. Vastupidine tõlgendus oleks vastuolus määruse nr 834/2007 artikli 6 punktiga b, mille kohaselt tuleb lisaainete kasutamine mahepõllumajanduses viia miinimumini.

36. Neid asjaolusid silmas pidades taotleb Verwaltungsgericht Euroopa Kohtult eelotsust järgmistes küsimustes:

- „1. Kas määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud ainete kasutamine on õigusaktides ette nähtud ainult juhul, kui liidu õiguse säte või liidu õigusega kooskõlas olev siseriiklik õigusnorm näeb toiduaine puhul, millele nimetatud ained tuleb lisada, otseselt ette nimetatud ainete lisamise või vähemalt määrab kindlaks nimetatud ainete minimaalse koguse?
2. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt: kas määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud ainete kasutamine on õigusaktides ette nähtud ka juhtudel, kui toiduaine turuleviimine toidulisandina või selle kohta tervisealaste väidete kasutamine, lisamata vähemalt ühte nimetatud ainetest, kujutaks endast tarbija eksitamist ja petmist, kuna toiduaine ei saa ühe nimetatud aine liiga väikese sisalduse tõttu täita tema eesmärki toidulisandina või asjaomase tervisealase väite kohast eesmärki?
3. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt: kas määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud ainete kasutamine on õigusaktides ette nähtud ka juhtudel, kui teatavat tervisealast väidet on lubatud kasutada ainult selliste toiduainete puhul, mis sisaldavad vähemalt ühte nimetatud ainetest kindlas, niinimetatud märkimisväärses koguses?”

13 — Siin viidatakse ilmselt siseriiklikule dokumendile „Toxikologische und ernährungsphysiologische Aspekte der Verwendung von Mineralstoffen und Vitaminen in Lebensmitteln” (Mineraalainete ja vitamiinide toiduainetes kasutamise toksikoloogilised, toitumisalased ja füsioloogilised aspektid), mille avaldas 2002. või 2004. aastal Saksamaa Bundesinstitut für gesundheitlichen Verbraucherschutz und Veterinärmedizin (Tarbijate tervise kaitse ja veterinaarmeditsiini föderaalinstituut) ja milles on antud teatavad soovitused edaspidiste õigusnormide kehtestamiseks. Vt ka eespool 4. joonealune märkus.

37. Oma kirjalikud seisukohad on esitanud põhikohtuasja pooled, Tšehhi, Prantsusmaa ja Hispaania valitsus ning Euroopa Komisjon – kes kõik peale Tšehhi ja Hispaania valitsuse esitasid ka suulised seisukohad kohtuistungil, mis toimus 13. veebruaril 2014.

38. Sisuliselt leiavad kõik seisukohti esitanud osalised peale Herbaria, et esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt ning ei ole ühtegi liidu õiguse nõuet, millele Herbaria võiks tugineda. Herbaria on vastupidisel seisukohal, kuid tõstatab ka küsimuse USA-st imporditavate toidulisandite kohta, mida tema väitel võib märgistada mahepõllumajanduslikena, kuigi neile on lisatud rauda ja vitamiine. Nimetatud küsimust, mida ei tõstatanud eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei käsitlenud oma seisukohtades ükski teine osaline, kuid selle üle diskuteeriti kohtuistungil.

Õiguslik hinnang

Õigusaktide tõlgendamine

39. Eelotsusetaotluse kolm küsimust võib ühiselt ümber sõnastada küsimusena, kas määruse nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f sõnad „nende ainete õigusaktides sätestatud kasutus[...] toiduainetes” viitavad a) üksnes otsesele õiguslikule nõudele, et juba ainuüksi turule lubamiseks peab toiduaine sisaldama ühte või mitut loetletud ainet, olenemata väidetest selle omaduste või kasutusotstarbe kohta, või b) ka olukorrale, kui toiduainet turustatakse toidulisandina, mille kohta kasutatakse toitumis- või tervisealast väidet, või eritoiduna, kuid seda ei tohi sellisena turustada, kui see ei sisalda kindlas koguses ühte või mitut neist ainetest.

40. Määruse nr 834/2007 artikli 23 lõige 2 välistab mahepõllumajanduslikule tootmisele viitava märgistuse kasutamise mis tahes toote puhul, mis ei vasta kõnealuse määruse nõuetele. Artikli 23 lõige 4 sätestab selgelt, et töödeldud toiduainete puhul (ja taimeekstrakte sisaldav puuviljamahlasegu kahtlemata on töödeldud toiduaine) on selline viide lubatud *ainult* juhul, kui kõnealune toiduaine vastab artikli 19 nõuetele. Artikli 19 lõike 2 punkt b lubab muu hulgas mineraalaineid ja vitamiine kasutada *ainult* juhul, kui nende kasutamine mahepõllumajanduslikus tootmises on artikli 21 kohaselt lubatud. Artikkel 21 sätestab üldised kriteeriumid selliste ainete kasutamise lubamiseks ja annab komisjonile ülesande koostada nimetatud kriteeriumidest lähtudes *piiratud* loetelu. Üldised kriteeriumid on järgmised: lubatud alternatiivid puuduvad ja aine peab olema hädavajalik, selleks et toitu toota või säilitada või täita liidu õigusaktide alusel kehtestatud toitumishinnakohustusi.

41. Selle alusel on komisjon määruse nr 889/2008 artikli 27 lõikes 1 koostanud piiratud loetelu ainetest, mida võib kasutada mahepõllumajanduslikuna turustatava toidu töötlemisel. Artikli 27 lõike 1 punkti f alusel on mineraalainete ja vitamiinide kasutamine lubatud *ainult* ulatuses, mis vastab nende ainete õigusaktides sätestatud kasutusele.

42. Osutatud sätete¹⁴ sõnastusest on selge, et neid tuleb tõlgendada kitsalt – nagu kinnitab ka määruse nr 834/2007 põhjendus 22, milles on märgitud, et tarbija usalduse säilitamiseks peaksid erandid mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavatest nõuetest *rangelt piirduma* vaid õigustatud juhtudega.

43. Seega järeldan kõhkluseta, et määruse nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punktis f kasutatud väljendit „õigusaktides sätestatud” tuleb tõlgendada kitsalt kui üksnes otsest õiguslikku nõuet kasutada ainet kõnealuse toiduaine töötlemisel.

14 — Vt ka eespool punktis 22 tsiteeritud määruse nr 834/2007 artikkel 6, milles on kasutatud selliseid sõnu nagu „piiramine”, „minimaalsel määral”, „ainult”, „vältimatu” ja „välistamine”.

44. Ei ole väidetud, et liidu õiguses või sellega kooskõlas olevas liikmesriigi õiguses oleks ette nähtud, et taimeekstrakte sisaldav puuviljamahlasegu, mida müüakse lihtsalt toiduainena, olgu see pärit mahepõllumajandusest või mitte, peab sisaldama kindlas koguses rauda või mõnd konkreetset vitamiini.

45. Sellegipoolest võiks teatud asjaoludel arvata, et õigusaktides on sätestatud sellise toote teatav mineraalainete või vitamiinide sisaldus, kui seda kavatakse müüa toidulisandina, toitumis- või tervisealase väitega või eritoiduna ning selliste koguste sisaldus on sel viisil turustamiseks vajalik. Ma ei nõustu siiski sellise tõlgendusega.

46. Komisjon juhib toidulisandite puhul tähelepanu sellele, et kuigi direktiivi 2002/46 artikli 5 lõigete 3 ja 4 kohaselt võib kehtestada toidulisandites sisalduvate vitamiinide ja mineraalainete miinimumkogused, ei ole seda tehtud. Ei paista ka, et sellised kogused oleks sätestatud kohaldatavates Saksa õigusaktides, kuigi selle küsimuse üle võib otsustada üksnes Verwaltungsgericht.¹⁵ Isegi kui miinimumkogused oleks kehtestatud, ei kohustaks see tootjaid kasutama oma toodetes konkreetset mineraalainet või vitamiini; pigem ei lubaks see neil turustada neid tooteid asjakohast ainet või asjakohaseid aineid sisaldava toidulisandina, kui see ei sisaldaks ainet või aineid vähemalt miinimumkoguses.

47. Seoses toitumis- ja tervisealaste väidetega nähtub eespool punktides 9–14 esitatud määruste nr 1924/2006 ja nr 432/2012 sätetest selgelt, et Blutquicki kohta esitatud väiteid võib kasutada üksnes juhul, kui toode sisaldab rauda ja mineraalaineid olulises koguses. Kuid nagu komisjon taas rõhutab, on väide määruse nr 1924/2006 tähenduses just nimelt selline, mis *ei* ole liidu või liikmesriigi õiguse alusel kohustuslik. Seega ei kehtesta ka kõnealused sätted asjaomaste toiduainete koostist puudutavat õiguslikku kohustust; selle asemel määravad need kindlaks toitumis- või tervisealaste väidete esitamise tingimused.

48. Lõpetuseks, eritoiduga seoses ei ilmne kohtutoimikust esmajoones üldse, et Blutquick vastab selliste toiduainete määratlusele, mis on esitatud direktiivi 2009/39 artikli 1 punktides 2 ja 3, kuigi teiste hulgas on see väidetavalt mõeldud rinnaga toitvatele emadele ja kurnatuse all kannatavatele isikutele, kes võivad „erilise füsioloogilise seisundi tõttu [...] saada teatavat kasu teatavate toiduainetes sisalduvate ainete kontrollitud tarbimisest”. Kuid igal juhul, nagu osutab Prantsusmaa valitsus, tuleb toitaineid lisada ainult siis, kui see on „ette nähtud asjakohaste eridirektiivide erieeskirjadega, vajaduse korral koos asjakohaste nõuetega koguste kohta”.¹⁶ Ent veel kord, ei ole sätestatud kohustust turustada näiteks puuviljamahlasegu eritoiduna, on üksnes keeld turustada seda eritoiduna, kui see ei vasta direktiivi 2009/39 ja määruse nr 953/2009 nõuetele.

49. Lühidalt, kõik eelotsusetaotluses või Herbaria poolt osutatud juhtumid, kus mineraalainete ja/või vitamiinide lisamist võiks lugeda „õigusaktides sätestatuks”, on tegelikult sellised, kus tootjal ei lubata turustada toodet toidulisandina, toitumis- või tervisealaste väidetega või eritoiduna, ilma et sellel oleks teatav mineraalaine- või vitamiinisaldus. Kuna õigusaktid ei nõua ühegi toote turustamist neil tingimustel, tuleks määruse nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punkti f tõlgendada vastuvõetamatult laialt, selleks et sellised olukorrad võiksid kuuluda kõnealuse sätte kohaldamisalasse ning selle alusel saaks lubada mineraalainete ja/või vitamiinide kasutamist mahetoodanguna turustatavate toiduainete töötlemisel.

50. Minu arvates võib ainult selline tõlgendus olla kooskõlas praegu kehtivate õigusaktidega.¹⁷

15 — Verwaltungsgericht väidab, et Blutquick ei kuulu toodete hulka, mida käsitleb Diätverordnung (vt eespool punkt 33). Veel üks eelotsusetaotluses nimetatud dokument (vt eespool 13. joonealune märkus) paneb ette, et tarbijate eksitamise vältimiseks peaks toidulisandite minimaalne mineraalainesaldus olema selline, et tootja märgitud päevase tarbimise kogus moodustaks 15% ametlikult soovitatud maksimaalsest kogusest, kuid ei ole tõendeid, et kõnealune ettepanek oleks jõustatud.

16 — Vt eespool punkt 19.

17 — Ma ei käsitle küsimust, kas põhikohtuasja asjaoludel peaks toodet saama turustada viitega mahepõllumajanduslikule tootmisele; see küsimus on ainult seadusandja pädevuses.

51. Tunnistan, et seoses lepinguga tehniliste kaubandustökete kohta¹⁸ on WTO apellatsioonikogu leidnud, et nõue täita teatavaid tingimusi, selleks et kasutada tuunikalatootel delfiinile ohutu toote märgist (käesolevaga küllaltki sarnane olukord) on kõnealuse lepingu 1. lisa punkti 1 kohaldamisel kohustuslik, isegi kui toodet saab turustada ka ilma sellise märgistusega.¹⁹

52. Käesoleval juhul on asjaolud siiski keerukamad kui need, mida uuris apellatsioonikogu. Siin ei ole asi lihtsalt teatud tingimuste täitmises, selleks et kasutada konkreetse väljendiga märgistust. Küsimus on vähemalt kahe nõuete kogumi kokkusobitamises, et kasutada märgistusel väljendite kombinatsiooni, kusjuures kõiki nõudeid ei ole alati võimalik samaaegselt täita.

53. Liidu õiguse kohaselt peavad olema täidetud teatud tingimused, et toodet võiks turustada mahepõllumajanduslikuna. Teiselt poolt peavad olema täidetud teatud tingimused, et seda võiks turustada toidulisandina, toitumis- või tervisealaste väidetega või eritoiduna. Et seda võiks turustada *nii* mahepõllumajandusliku tootena *kui ka* toidulisandina, toitumis- või tervisealaste väidetega või eritoiduna, peavad olema täidetud kõik asjakohased tingimused. Kuid igal juhul puudub õiguslik nõue turustada toodet kummalgi sellisel viisil. Kui sama toote puhul ei ole võimalik täita korraga kõiki asjakohaseid tingimusi kombineeritud märgistusega turustamiseks, peab tootja valima, kuidas toodet turustada, ja selle alusel kindlaks tegema tingimused, mis peavad olema täidetud. Nagu osutab Prantsusmaa valitsus, lubaks teistsugune lähenemine tootjatel turustada mahepõllumajanduslikena tooteid, mis sisaldavad loata mittemahepõllumajanduslikke koostisaineid, lisades mahemärgistusele lihtsalt teisi väiteid, mida ei saaks kasutada ilma nende lisanditeta.

54. Sellegipoolest väidab Herbaria, et määruse nr 834/2007 artikli 3 punktis c sätestatud eesmärk toota „laia valikut” erinevaid mahepõllumajanduslikke toiduaineid ja tooteid, mis vastavad tarbija nõudlusele, tähendab, et peab olema võimalik turustada mahepõllumajanduslikke tooteid kõikides toiduainekategooriates, mis neile nõuetele vastavad, sh toidulisandid, dieettooted ning toitumis- või tervisealaste väidetega tavatoiduained.

55. See argument ei veena mind. Kõnealune eesmärk muidugi hõlmab nendesse kategooriatesse kuuluvate mahepõllumajandustoodete turustamist. See ei hõlma aga nendesse kategooriatesse kuuluvate toodete turustamist mahepõllumajanduslikena, kui need ei vasta mahepõllumajanduslike toodete nõuetele.

56. Seetõttu olen seisukohal, et määruse nr 889/2008 artikli 27 lõike 1 punktis f kasutatud väljend „õigusaktides sätestatud kasutus toiduainetes” viitab üksnes otsesele õiguslikule nõudele, et toiduaine peab sisaldama ühte või mitut nimetatud ainet, et seda tohiks *üldse* turustada. See ei laiene olukorrale, kus toiduainet turustatakse toidulisandina, toitumis- või tervisealase väitega või eritoiduna, kuid seda ei tohi teha, kui toiduaine ei sisalda üht või mitut sellist ainet teataval määral.

Kohtlemise erinevus võrreldes USA-st imporditavate toodetega

57. Euroopa Kohtule esitatud kirjalikes seisukohtades märkis Herbaria, et alates määruse nr 126/2012 jõustumisest (millega rakendati komisjoni ja USA põllumajandusministeeriumi kirjavahetust) võib USA-s toodetud toiduaineid EL-is mahepõllumajandusliku märgistusega turustada isegi juhul, kui need sisaldavad vitamiine ja mineraalaineid, mis ei pärine mahepõllumajandusest, kuivõrd neid tohib USA-s selliselt märgistada vastavalt Code of Federal Regulations'i elektroonilise väljaande jaotise 7

18 — Mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voozu lõppakti WTO asutamislepingu lisa 1A (EÜT 1994, L 336, lk 86; ELT eriväljaanne 11/21, lk 171) (edaspidi „tehniliste kaubandustökete leping”).

19 — Apellatsioonikogu aruanne *United States – Measures Concerning the Importation, Marketing and Sale of Tuna and Tuna Products*, WT/DS381/AB/R, vastu võetud 13. juunil 2012, eelkõige punkt 196.

(põllumajandus)²⁰ §-le 205.605. Herbaria nimetas väidetavalt Blutquickiga võrreldavat USA toodet (Organic Life Vitamins), mida turustatakse EL-is, kuid mis sisaldab vitamiine ja mineraalaineid, mis ei pärine mahepõllumajandusest. Kui Blutquicki ei tohi samal viisil turustada, rikub see Herbaria õigust võrdsele kohtlemisele.

58. Kohtuistungil esitatud suulised seisukohad käsitlesid Euroopa Kohtu palvel põhiliselt seda küsimust.

59. Küsimus võib olla äärmiselt tähtis. Mõnevõrra piiratumas kontekstis kujutab see küsimust, mille taolised tõenäoliselt kerkivad seoses Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerlusega, mille üle peavad praegu läbirääkimisi komisjon EL-i esindajana ja USA kaubandusesindaja.²¹ Tegemist on n-ö vastastikuse tunnustamise küsimusega, millega seonduvad võrdse kohtlemise ja võib-olla ka vastupidise diskrimineerimise küsimused. Kui EL peab nõustuma sellega, et mahepõllumajanduslike toodetena imporditakse ja seejärel müüakse toiduaineid, mis ei vasta liidu õigusaktidele, vaid millel on ainult samaväärsed tagatised, võib küsida, kas ei peaks samuti olema võimalik mahetoodanguna turustada EL-is toodetud toiduaineid, mis vastavad kõnealuseid samaväärseid tagatise pakkuvate eeskirjade nõuetele. Seoses Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerlusega on väljendatud muret muu hulgas selle üle, et *de facto* assimileeritakse laialdane regulatiivsete meetmete kogum ning seetõttu kaob autonoomne reguleerimispädevus.

60. Minu arvates on siiski kaalukaid põhjuseid, miks Euroopa Kohus ei peaks neid küsimusi käesoleva menetluse raames arutama.

61. Esiteks ei ole Verwaltungsgericht selles küsimuses juhiseid palunud, kuigi Herbaria esindaja väitis kohtuistungil, et siseriiklikus menetluses see küsimus esitati ja selle üle vaieldi. Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul on õigus iga konkreetse kohtuasja eripärasid arvestades hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust.²² Seetõttu on minu arvates vähemalt esmajoonel siseriikliku kohtu pädevuses otsustada, et talle esitatud liidu õiguse küsimusele *ei* ole kohtuasja lahendamiseks vaja vastata ning seetõttu *ei* tuleks seda menetluse tõhususe huvides esitada Euroopa Kohtule. Euroopa Kohtu praktika kohaselt põhineb eelotsusemenetlus kohtutevahelisel dialoogil, mille alustamine sõltub täielikult siseriikliku kohtu hinnangust taotluse esitamise asjakohasusele ja vajalikkusele.²³

62. Lisaks tähendab asjaolu, et Verwaltungsgericht ei ole esitanud Euroopa Kohtule Herbaria tõstatatud küsimust, paratamatult seda, et eelotsusetaotlus ei sisalda kõnealuse küsimuse kohta kogu Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 nõutud materjali. Eelkõige on puudu faktilised andmed ja eeldused, mis puudutavad toodete Organic Life Vitamins ja Blutquick samaväärsust, toote Organic Life Vitamins tegelikku müüki EL-is määruse nr 834/2007 artiklis 33 sätestatud korra kohaselt või Blutquicki võimalikku vastavust USA-s kehtivatele nõuetele, kui see oleks seal toodetud; loomulikult ei ole märgitud ka põhjuseid, miks oleks vajalik Euroopa Kohtu tõlgendus USA-st pärit mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ja turustamist käsitlevatele õigusnormidele.

63. Õeldu ei ole mõeldud Verwaltungsgerichti kritiseerimiseks. Vastupidi, nimetatud kohus on selgelt teinud teadliku otsuse seda küsimust Euroopa Kohtule mitte esitada ja seega õigustatult jätnud esitamata ka seonduvad põhjendused ja faktilised andmed. Järelikult, kui Euroopa Kohus küsimust arutaks, tuleks tal teha seda huupi, teadmata põhjusi, mis ajendasid Verwaltungsgerichti selles

20 — <http://www.ecfr.gov>.

21 — Vt lühikokkuvõtte veebilehel http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151605.pdf. Võib veel märkida, et (eespool 18. joonealuses märkuses viidatud) tehniliste kaubandustökete lepingu artikkel 2.7 nõuab, et liikmed „kaaluvad pooldavalt teiste liikmete tehniliste eeskirjade samaväärsena aktsepteerimist, isegi kui need enda omadest erinevad, tingimusel, et nad on veendunud selles, et need eeskirjad täidavad adekvaatselt nende endi eeskirjade eesmärke”.

22 — Vt hiljutise näitena kohtuotsus Nordecon ja Ramboll Eesti (C-561/12, EU:C:2013:793, punkt 29).

23 — Vt hiljutise näitena kohtuotsus Križan jt (C-416/10, EU:C:2013:8, punkt 66).

küsimuses juhiseid mitte taotlema, ega faktilist ja menetluslikku tausta, mille alusel neid põhjuseid võiks vaidlustada. Euroopa Kohus läheks kaugemale oma ülesannetest, kui ta otsustaks vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid teadmata anda vastuse hüpoteetilisele küsimusele.²⁴ Vastates küsimusele, mille on tõstatanud põhikohtuasja pool ilma eelotsust taotleva kohtu nõusolekuta, läheks Euroopa Kohus minu arvates oma ülesannetest veelgi kaugemale.

64. Lisaks, vastata küsimusele, mida ei ole esitatud eelotsusetaotluses ning mis isegi ei tulene loomulikult või loogiliselt selles dokumendis kirjeldatud probleemidest, vaid on tõstatatud üksnes põhikohtuasja poole seisukohtades, tähendaks jätta liikmesriigid osaliselt ilma õigustest, mis tulenevad Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 23, nimelt õigusest saada teavet Euroopa Kohtule esitatud eelotsuseküsimuste sisu kohta ja esitada nendes küsimustes oma kirjalikud seisukohad. On tõsi, et liikmesriik võib kohtuistungil paluda luba esitada suulisi märkusi, et vastata kirjalikes seisukohtades tõstatatud küsimustele. Kuid ühelt poolt võib juhtuda, et ta ei ole saanud nimetatud seisukohti lugeda oma ametlikus keeles, samas kui eelotsusetaotlus või vähemalt selle kokkuvõtte tõlgitakse alati kõikidesse EL-i ametlikesse keeltesse, ning teiselt poolt on kohtuistungil aeg piiratud ning võib juhtuda, et tal ei õnnestu teha samavõrd põhjalikke ja kasulikke märkusi kui saaks teha kirjalikult.

65. Teiseks, nagu osutas komisjon kohtuistungil, tegid Baieri ametiasutused põhikohtuasjas vaidlustatud otsuse detsembris 2011 ning selle kehtivust tuleks seega eeldatavalt hinnata sel ajal kehtinud õiguse alusel. Herbaria tugineb oma väidetes määrusele nr 126/2012, mida selle artikli 3 kohaselt kohaldatakse alates 1. juunist 2012. Niisiis selgub, et kohtuasja asjaolude toimumise ajal ei olnud lubatud EL-is mahepõllumajandusliku toodanguna turustada mingeid USA-st pärit toiduaineid, mis sisaldavad mujalt kui mahepõllumajandusest pärit vitamiine ja mineraalaineid ning millega Herbaria oleks saanud põhjendada ebavõrdse kohtlemise väidet.

66. Neil asjaoludel leian, et Euroopa Kohus ei peaks käesoleva menetluse raames käsitlema Herbaria tõstatatud täiendavat küsimust. Kui Euroopa Kohus peaks seda siiski sobivaks pidama, peaks ta minu arvates esmalt küsima Verwaltungsgerichtilt selgitusi vastavalt kodukorra artiklile 101 ja seejärel vajaduse korral uuendama suulist menetlust vastavalt kodukorra artiklile 83, et kõik huvitatud liikmesriigid saaksid kõnealuseid selgitusi arvesse võttes esitada oma seisukohad.

Ettepanek

67. Kõikidest esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsusetaotluses esitatud küsimustele järgmiselt:

Komisjoni 5. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artikli 27 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et selles nimetatud ainete kasutamine on õigusaktides ette nähtud ainult juhul, kui liidu õiguse säte või liidu õigusega kooskõlas olev siseriiklik õigusnorm näeb toiduaine puhul, millele nimetatud aineid lisatakse, otseselt ette nimetatud ainete lisamise kohustuse või vähemalt määrab kindlaks nimetatud ainete minimaalse koguse, enne kui kõnealuse toiduaine võib turule viia.

Sellist nõuet ei ole, kui toiduaine turustamine toidulisandina, toitumis- või tervisealase väitega või eritoiduna oleks vähemalt ühe nimetatud aine lisamiseta tarbija jaoks eksitav, kuna toiduaine ei saa nimetatud aine või ainete liiga väikese sisalduse tõttu täita oma eesmärki toiduainena või asjaomase tervisealase väite kohast eesmärki. Sellist nõuet ei ole ka juhtudel, kui teatavat toitumis- või tervisealast väidet on lubatud kasutada ainult selliste toiduainete puhul, mis sisaldavad vähemalt ühte nimetatud ainetest „märkimisväärses” koguses.

24 — Vt väljakujunenud kohtupraktika hiljutise näitena kohtumäärus Società cooperativa Madonna dei miracoli (C-82/13, EU:C:2013:655, punktid 11 ja 12 ning seal viidatud kohtupraktika).